

**Поверенику за информације од
јавног значаја и заштиту података о личности**
Булевар краља Александра бр. 15
11 000 Београд

Ж А Л Б А

Центра за заштиту корисника банкарских услуга ЦХФ Србија из Београда, ул. Цара Лараза бр.4,
ИН Центар, матични број 28208227

на

РЕШЕЊЕ НАРОДНЕ БАНКЕ СРБИЈЕ КОЈИМ ЈЕ ОДБИЈЕН ЗАХТЕВ ЗА ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈИ Г бр. 8867 од 24.11.2016.године

Центар за заштиту корисника банкарских услуга ЦХФ Србија, поднео је Народној банци Србије захтев да достави копије образаца

1. Копију оверених обрасца КЗ-2 (Пријава кредитног задужења)
2. Копију оверених обрасца КЗ-3А (План коришћења по кредитном задужењу)
3. Копију оверених обрасца КЗ-3Б (Реализација коришћења, план и реализација отплате по кредитном задужењу)
4. Копију оверених обрасца КЗ-5 (Пријаву кредитног задужења)
5. Копију оверених обрасца КЗ-7 (Спецификација уз пријаву кредитног задужења)
6. Извештај о реализацији евидентираних кредитних послова

свих финансијских кредитних послова и субординираних кредитних послова са иностранством које је Ригаеус банка ад Београд, ул. Милентија Поповића 5б, матични број 17082990, регистровала код Народне банке Србије у периоду од 2005-2009.године, а у складу са Одлуком о начину, роковима и обрасцима за регистровање и евидентирање кредитних послова са иностранством (Сл. Лист СРЈ бр. 61/99) и Одлуком о начину, роковима и обрасцима за евидентирање кредитних послова са иностранством (Сл. Гласник РС бр. 9/2007 и даље).

Решењем Г бр. 8867 од 24.11.2016.године, Народна банка Србије одбила је захтев, позивајући се на одредбу члана 9, тачка 5 Закона, сматрајући да би чињењем доступним тражених информација и/или докумената могле наступити тешке правне или друге последице по интересе заштићене законом који претежу над интересом за приступ информацијама.

У образложењу, Народна банка Србије је навела да је Законом о банкама, одредбом члана 46, дефинисано да су „подаци који се односе на појединачна задужења банака сматрају банкарском, односно пословном тајном“, с тим што их Народна банка може сходно члану 49 користити искључиво у сврху у коју су прибављени и не може их саопшавати трећим лицима, нити тим лицима омогућити да сазнају и користе те податке.

У наставку, Народна банка не спори да у складу са Законом о девизном пословању прикупља те податке, те да обавља и послове званичне статистике и истиче да Закон о статистици предвиђа поверљивост појединачних података .

У закључку, Народна банка истиче да би достављање тражених података могло угрозити легитимне интересе Народне банке, те да би исто могло да угрози пословну репутацију Народне банке и да доведе до материјалних трошкова у случају покретања евентуалних судских спорова, те изводи закључак да легитимни интереси претежу над интересом за приступ траженим информацијама.

Доказ: увид у оспорено решење

Предметно поступање подносилац ове жалбе сматра незаконитим.

Наиме, као прво, одговорно лице за достављање информација од јавног значаја је погрешно интерпретирало одредбе Закона о банкама.

Одредбом члана 46 Закона о банкама је дефинисано :

„Банкарском тајном сматрају се:

1) подаци који су познати банци а односе се на личне податке, финансијско стање и трансакције, као и на власништво или пословне везе клијената те или друге банке;

2) подаци о стању и промету на индивидуалним депозитним рачунима;

3) други подаци до којих банка дође у пословању с клијентима.“

Дакле, није тачно да је одредбом члана 46 Закона о банкама предвиђено да се *„подаци који се односе на појединача задужења банака сматрају банкарском , односно пословном тајном“* како то одговорно лице за доставу података наводи у спорном решењу.

Стога, не стоји ни погрешан закључак лица одговорног за доставу података, који тврди да би саопштавање тражених података значило извршење кривичног дела – одавања пословне тајне, за коју је запрећена казна затвора.

Додатно, наводи одговорног лица за доставу података да Закон о статистици предвиђа поверљивост појединачних података су погрешно интерпретирани. Посебно је погрешно позивање на податке прикупљене сходно Закону о званичној статистици (Сл. Гласник РС 104/2009), који је почео да се примењује од **24.12.2009.године**, када се сви подаци који су тражени односе на период од 2005 до 2009.године, дакле, никако нису могли бити прикупљани у сврхе званичне статистике, јер тада предметни закон није ни био донет, нити је НБС била један од произвођача званичне статистике.

Подаци и документација чија се достава тражи, прикупљени су сходно горе цитираним одредбама Одлуке о начину, роковима и обрасцима за регистравање и евидентирање кредитних послова са иностранством (Сл. Лист СРЈ бр. 61/99) и Одлуком о начину, роковима и обрасцима за евидентирање кредитних послова са иностранством (Сл. Гласник РС бр. 9/2007 и даље).

Тражиоци информација и документације истичу да имају легитиман интерес да им се доставе тражени подаци и документација, имајући у виду да банке, па тако и Пираеус банка ад у јавности и у судским поступцима увек истичу да су се задуживале у иностранству у валути швајцарског франка, а никада то нису доказали, нити исто произилази из јавно доступних финансијских извештаја.

Имајући у виду наведено, посебно околност да је Народна банка Србије централна банка, те да заједно са другим банкама чини банкарски систем, те да је њено свеукупно понашање увек тако да заштити интересе само банака, тражиоци информација истичу да одбијање за доставом документације може угрозити независан положај централне банке који јој је дат, јер иста има и обавезу надзора над финансијским сектором, а од 2011.године јој је стављена у надлежност и заштита корисника финансијских услуга.

Проблем који имају грађани који су од 2005-2008.године закључивали уговоре о стамбеном кредиту са банкама, на основу којих су сви добили динаре, а не девизе, али који су уговором обавезани да врате банци главницу као да су добили девизе, још увек није решен у Србији, иако је проблем у окружењу углавном апсолвиран, те је коришћење валутне клаузуле као начин да се корисник кредита обавезе да врати нешто што није примио, одавно препознато као непоштена и обмањујућа пракса.

Званични подаци о задуживањима банака, дали би значајан допринос коначном расветљавају чињеничног стања, те је легитиман и оправдан интерес грађана да те податке званично добију.

Напомињемо да је приликом последњег значајног међувалутног поремећаја валута евро/цхф који се десио у јануару 2015.године, Народна банка Србије издала званично саопштење у коме је навела да банке не зарађују на курсним разликама, те да у случају неусклађености девизне позиције користе финансијске деривате.

У прилогу Вам достављамо копију поднетог Захтева за приступ информацијама од јавног значаја, решење Народне банке Србије Г бр. 8867 од 24.11.2016.године и Копију саопштења НБС од 22.01.2015.године

На основу изнетих разлога, предлагемо да Повереник уважи жалбу, поништи спорно Решење Народне банке Србије и омогући нам приступ траженим информацијама.

Жалбу подносимо благовремено, у законском року утврђеном у члану 22. ст. 1. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја.

Подносилац жалбе

Центар за заштиту корисника банкарских услуга
ЦХФ Србија из Београда, ул. Цара Лараза бр.4, 11 000 Београд
ИН Центар, матични број 28208227

У Београду, 07.12.2016.године

Прилози:

1. Копија поднетог захтева, са доказом о предаји
2. Копија Решења НБС-а Г. 8867 од 24.11.2016.године
3. Саопштење НБС од 22.01.2015.године

**Поверенику за информације од
јавног значаја и заштиту података о личности**
Булевар краља Александра бр. 15
11 000 Београд

Ваш број: 4492/16

ПРЕДМЕТ: УРГЕНЦИЈА

Поштовани,

Дана 07.12.2016.године поднели смо Вам жалбу на Решење Народне банке Србије којим је одбијен захтев за приступ информацији од јавног значаја, Решење Г бр. 8867 од 24.11.2016.године.

У жалби смо јасно образложили због чега је предметно поступање НБС-а незаконито.

Имајући у виду наведено, а обзиром да је захтев поднет дана 07.12.2016.године, љубазно Вас молимо за хитност у поступању.

Посебно желимо да Вам скренемо пажњу на чињеницу да банке у Србији масовно путем медија оправдавају валутну калузулу у валути швајцарског франка околношћу да је иста потребна јер су се саме задуживале у тој валути, што јавности делује оправдано, иако је сасвим супротно материјалној истини.

Као прво, из самих финансијских извештаја банака се види да таква задужења не постоје, или су код две банке у врло малом обиму и на кратак рок, али су финансијски извештаји сувише обимни и превише компликовани, те стога и врло неадекватни за информисање јавности, која има право да зна тачне информације у вези са овим кредитима.

Друго, не треба бити ни превише стручан да се схвати да нити једна банка нема потребу да се задужује у иностранству у страниј валути да би клијенту дала динаре, али иако је то логично, многи и даље то не схватају.

Треће, јако велики број породица је изузетно погођен овим незаконитим уговорима и питање је колико њих може издржати и дочекати дан када ће овај проблем бити и у Србији решен.

Највећи разлог због кога јавност има право на сваку информацију у вези ових кредита је околност да је једино Србија од свих земаља у којима су ови кредити пласирани, **директни јемац за ове кредите**, кроз Националну корпорацију за осигурање стамбених кредита, која се обавезала банкама да плати све ануитете од раскида уговора до продаје непокретности, а затим и до 75 % нето губитка банке, тако да су **сви порески обавезници**, иако то не знају, оптерећени плаћањем тренутно преко 1.110 ових кредита сваког месеца, који број се из месеца у месец повећава..

Информација коју смо тражили свакако ће допринети убрзавању решавања овог проблема.

За Вашу информацију, желимо да знате да су ови кредити још током 2010.године од стране Врховног суда Ирске проглашени нелегалним, јер уносе несигурност у финансијски систем Ирске, те је валутна клаузула у тим уговорима проглашена недопуштеном; затим је Врхови суд Аустрије током 2013.године утврдио апсолутну ништавост целог уговора који је индексан у

швајцарском франку; мађарски Врховни суд је такође утврдио недопуштеном валутну клаузулу у швајцарском франку, након чега је донет и Закон о конверзији; у Хрватској је тренутно одлуком Уставног суда из децембра 2016.године валутна клаузула на поновном испитивању правичности и поштености пред Врховним судом Хрватске; Црна гора је извршила конверзију током 2015.године у домаћу валуту евро; парламент у Румунији је у октобру 2016.године прихватио Закон о конверзији кредита са валутном клаузулом ЦХФ у кредите без валутне клаузуле – у домаћу валуту - леј, по курсу на дан узимања кредита (предлогу закона претходиле су бројне пресуде у којима је суд налагао да се плаћање врши по курсу на дан узимања кредита, дакле, стављањем валутне клаузуле ван снаге) ; судови у Грчкој су такође у великом броју парница ставили валутну клаузулу у швајцарском франку као непоштену ван снаге; Врховни суд Шпаније је такође ову клаузулу проглаио неважећом, а најновија је и пресуда суда у Италији, где је такође утврђена ништавост валутне клаузуле.

У Србији је потребно још времена да се схвати да такво уговарање, осим што је непоштено и неправично, није ни законито.

Обзиром на број погођених грађана оваквом врстом кредита (јер то није само 22.000 кредита колико је осигурала НКОСК, већ знатно више) који већ месецима нису у могућности да плаћају своје рате и који и по продаји стана нису ослобођени дуга, јер их тада терети Национална корпорација, за све неплаћене рате и за нето губитак банке, решење овог проблема је од **егзистенцијалног значаја за велики број грађана.**

Са свега наведеног, молимо Вашу брзу реакцију.

С'поштовањем,
Центар за заштиту корисника банкарских услуга
ЦХФ Србија из Београда, ул. Цара Лараза бр.4, 11 000 Београд
ИН Центар, матични број 28208227
www.chfsrbija.org